

CeS TRA

ARUP

European Bank
for Reconstruction and Development

Evropska Banka za Obnovu i Razvoj

JAVNI PRIJEVOZ SARAJEVA

Rekonstrukcija tramvajskih šina – Akcijski plan za zaštitu okoliša i društveno-ekonomskih pitanja (ESAP)

TIP DOKUMENTA (VERZIJA) POVJERLJIVO

BR. PROJEKTA TCS 76089

NAŠ REF. BR. 70054199

DATUM: JUL 2019

KONTROLA KVALITETA

Izdanje/revizija	Prvo izdanje	Revizija 1	Revizija 2	Revizija 3
Napomene	Nacrt izvještaja			
Datum	18/07/2019			
Pripremio/la	Projektni tim			
Potpis				
Provjerio/la				
Potpis				
Odobrio/la				
Potpis				
Broj projekta	70054199			
Broj izvještaja				
Referentni dokumenti				

SADRŽAJ

KONTROLA KVALITETA	1
SADRŽAJ	2
1 UVOD	3
1.1 O IZVJEŠTAJU	3
1.2 O PROJEKTU	3
1.3 AKCIJSKI PLAN ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I DRUŠTVENO-EKONOMSKIH PITANJA	4

1 UVOD

1.1 O IZVJEŠTAJU

- 1.1.1. Konzorcij na čelu sa WSP-om je bio imenovan od strane Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD ili Banka) da obavi okolišnu i društveno-ekonomsku procjenu (ESA) javnog prijevoza u Sarajevu (50246) i gradskih saobraćajnica u Sarajevu (49840).
- 1.1.2. Identifikovane su oblasti u kojima je potrebno da se projekat bolje uskladi sa EBRD-ovom Politikom zaštite okoliša i društveno-ekonomskih pitanja. Ovaj izvještaj predstavlja mjere koje su potrebne za pridržavanje EBRD-ovim provedbenim zahtjevima, koji će se morati provesti kao dio ugovora o zajmu.
- 1.1.3. Ovaj izvještaj detaljno opisuje mjere ublažavanja kako bi se spriječili, umanjili ili minimizirali utjecaji na okoliš i društveno-ekonomska pitanja, kao i mjere za poboljšanje trenutnih praksi upravljanja okolišem i društveno-ekonomskim pitanjima i operativnog učinka. Njime se utvrđuje koje će investicije biti potrebne da bi se provele ove mjere, vremenski okvir za njihovo provođenje i kriteriji po kojima se može ocijeniti ispunjavanje mjera.

1.2 O PROJEKTU

- 1.2.1. Saobraćajne gužve, naročito u špici, predstavljaju ozbiljan problem u Sarajevu. Loš kvalitet javnog prijevoza podstiče ljude da se odluče za upotrebu automobila, što stvara povećanu potrošnju goriva i zagađenje bukom. Zbog povećanog vlasništva nad automobilima, gustina saobraća stalno raste. Trenutno je u Kantonu od 450.000 stanovnika, registrovano 140.000 vozila.
- 1.2.2. Kao dio aktivnosti za poboljšanje gradskog prijevoza, Kanton Sarajevo je izrazio interes za dobijanje podrške od Evropske Banke za Obnovu i razvoj ('EBRD' ili 'Banka') za pripremu i provođenje projekta rekonstrukcije tramvajskih šina na 8km dugoj dionici glavne tramvajске pruge Istok-Zapad. Procijenjena vrijednost iznosi oko €20 miliona.
- 1.2.3. Kompanija za javni prijevoz putnika GRAS je ustanovljena 1885. godine i trenutno zapošljava 1362 osobe (prema podacima od 31. decembra 2018.). Kao preduzeću za javni prijevoz putnika u Kantonu Sarajevo, osnovna djelatnost GRAS-a je prijevoz putnika u gradskim i prigradskim naseljima. Preduzeće pod kontrolom Kantona Sarajevo trenutno nudi relativno složen spektar usluga. GRAS upravlja svim tramvajskim i trolejbuskim linijama, kao i nekolicinom autobuskih linija i posjeduje 49 tramvaja, od kojih je 37 u funkciji i 28 trolejbusa, od kojih je 24 u funkciji. GRAS posluje sa poteškoćama zbog visokog nivoa zaduženosti koji iznosi oko 250 miliona KM, što je spriječilo preduzeće da ulaže u obnovu voznog parka. Prosječna starost tramvaja je 33 godine, dok je prosječna starost trolejbusa 24 godine. Ostale autobuske linije i linije minibuseva servisira privatna kompanija Centrotrans.
- 1.2.4. Tramvajska pruga duga 11km je okosnica gradskog prijevoza Sarajeva i vodi od centra grada prema zapadu, prolazeći kroz stambene delove grada. Zapadna dionica duga 8km između stanice Čengić Vila i terminala Ilidža nije rekonstruirana na pravilan način od kada su napravljene prije nekih 50 godina. Nekoliko tramvaja je izletjelo iz šina zbog lošeg stanja vozila i same pruge.

1.3 AKCIJSKI PLAN ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I DRUŠTVENO-EKONOMSKIH PITANJA

1.3.1. Sljedeće akcije vezane za okoliš i društveno-ekonomska pitanja je potrebno provesti u navedenom vremenskom roku, kako bi se ispunili zahtjevi EBRD-ove Okolišne i društveno-ekonomske politike. Odgovornost za provođenje akcija će biti na KJKP GRAS-u.

Br.	Akcija	Okolišni i društveno-ekonomski rizici (odgovornosti/koristi)	Zahtjevi (zakonodavstvo, EBRD, dobra praksa)	Resursi, potrebna ulaganja, odgovornost	Planirani raspored radnji koje se moraju provesti do kraja godina	Ciljni i evaluacijski kriteriji za uspješno provođenje	Status
PZ1	Procjena i upravljanje okolišnim i društveno-ekonomskim utjecajima i pitanjima						
1.	<p>Razviti Sistem za upravljanje okolišnim i društveno-ekonomskim pitanjima (ESMS) u skladu sa ISO14001:2015 ili drugim ekvivalentnim međunarodno priznatim šemama sertifikacije.</p> <p>Treba da uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> Okolišnu i društveno-ekonomsku politiku Registar zakona Evropske unije (EU) i Bosne i Hercegovine (BIH), uključujući relevantne međunarodne propise i elemente EBRD-ovih provedbenih zahtjeva (PZ) <p>Osigurati potpune detalje o organizacionoj strukturi za upravljanje usklađenosti sa okolišnim i društveno-</p>	<p>Postojanje efikasnog ESMS-a će pomoći da se minimiziraju utjecaji koje aktivnosti GRAS-a imaju na okoliš i podstakne stalno poboljšanje</p>	<p>PZ1: Procjena i upravljanje okolišnim i društveno-ekonomskim utjecajima i pitanjima</p> <p>Dobra međunarodna praksa</p>	<p>Odgovornost GRAS-a</p> <p>Resursi zaposlenih</p> <p>Troškovi sertifikacije</p>	<p>Tokom godinu dana od potpisivanja ugovora sa EBRD-om</p>	<p>Operativni ESMS i odgovarajuće obučeno osoblje su postavljeni prije operativne faze</p> <p>Uspostavljena organizaciona struktura za upravljanje usklađenošću sa E&S obavezama prema EBRD-u</p> <p>ESMS Izvještaji o reviziji i procjene upravljanja</p> <p>Godišnji Izvještaj o okolišnim i</p>	

Br.	Akcija	Okolišni i društveno-ekonomski rizici (odgovornosti/koristi)	Zahtjevi (zakonodavstvo, EBRD, dobra praksa)	Resursi, potrebna ulaganja, odgovornost	Planirani raspored radnji koje se moraju provesti do kraja godina	Ciljni i evaluacijski kriteriji za uspješno provođenje	Status
	<p>ekonomskim (E&S) obavezama u okviru Projekta, pokrivajući sve učesnike na projektu, uključujući brojeve, pozicije uloge, odgovornosti i profile iskustva E&S osoblja.</p> <p>GRAS da imenuje kvalificiranog(e) upravitelja(e) okolišem i društveno-ekonomskim pitanjima, odgovornog(ih) za nadzor ESMS-a Kompanije.</p>					<p>društveno-ekonomskim pitanjima (AESR) Banci</p> <p>Imenovan(i) upravitelj(i) okolišem i društveno-ekonomskim pitanjima</p>	
2.	<p>Jedinica za provedbu projekta (PIU) da izradi Okvirni plan upravljanja okolišem i društveno-ekonomskim pitanjima (F-ESMP) za komponentu projekta rekonstrukcije tramvajskih šina, u koji će biti uključeni jasno definisani okolišni, H&S i društveno-ekonomski zahtjevi za pripremu relevantnih planova upravljanja u skladu sa primjenljivim nacionalnim zakonodavstvom i EU zakonodavstvom, zahtjevima najmodavca, ESAP-a, SEP-a i drugim relevantnim zahtjevima dobre međunarodne prakse.</p>	<p>Rizici specifični projektu nisu identifikovani, procenjeni i njima se ne upravlja adekvatno.</p> <p>Posebni zahtjevi (uključujući i zahtjeve najmodavca) nisu uključeni u proces nabavke.</p>	<p>PZ1: Procjena i upravljanje okolišnim i društveno-ekonomskim utjecajima i pitanjima</p>	<p>Kvalifikovani konsultanti imenovani od strane PIU-a da izrade F-ESMP. Trošak usluga konsultanta.</p> <p>Izvođač da izradi ESMP za projekat.</p> <p>Kanton Sarajevo, Ministarstvo Saobraćaja, PIU i nadzorni inženjer da</p>	<p>Zahtjevi ugovora – prije dodijele ugovora.</p> <p>Priprema relevantnih planova upravljanja – prije početka građevinskih radova.</p>	<p>F-ESMP uključen u ugovore za izvođenje radova i nadzor</p> <p>ESMP za projekat izrađen od strane izvođača radova i odobren od strane Kantona Sarajevo, Ministarstva saobraćaja, PIU-a i nadzornog inženjera u skladu sa okolišnim, H&S, i društveno-ekonomskim zahtjevima.</p>	

Br.	Akcija	Okolišni i društveno-ekonomski rizici (odgovornosti/koristi)	Zahtjevi (zakonodavstvo, EBRD, dobra praksa)	Resursi, potrebna ulaganja, odgovornost	Planirani raspored radnji koje se moraju provesti do kraja godina	Ciljni i evaluacijski kriteriji za uspješno provođenje	Status
	<p>F-ESMP da bude uključen u natječajnu dokumentaciju.</p> <p>Uključiti u zahtjeve ugovora izvođenja radova da izvođač na osnovnu F-ESMP-a izradi ESMP za ovaj projekat. ESMP za projekat mora biti odobren od strane Kantona Sarajevo, Ministarstva saobraćaja, PIU-a i nadzornog inženjera prije njegove provedbe.</p>			pregledaju i odobre i nadgledaju njegovu provedbu.		Nulta procjena stanja nulta procjena okolišnih parametara i stanja infrastrukture zabilježeni prije početka projekta.	
3.	<p>GRAS da osigura da upravitelj(i) okolišem i društveno-ekonomskim pitanjima ima(ju) namenske resurse i budžet za nadgledanje ESMS-a GRAS-a, a koji uključuje identifikaciju aspekata povezanih sa trenutnim aktivnostima i planiranim razvojem, razvoj politike zaštite okoliša i procedura usklađenih sa provedbenim zahtjevima EBRD-a i ovog ESAP-a, koji upravlja korporativnim entitetom i portfoliom u skladu sa dobrom međunarodnom praksom.</p> <p>Upravitelj(i) okolišem i društveno-ekonomskim pitanjima treba da</p>	<p>Imenovanje upravitelja okolišem i društveno-ekonomskim pitanjima i uključivanja višeg rukovodstva od početka, osigurat će da se zahtjevi ESMS-a prožimaju kroz kompaniju</p> <p>Zaštita brenda i vrijednosti dionica</p>	<p>PZ1: Procjena i upravljanje okolišnim i društveno-ekonomskim utjecajima i pitanjima</p> <p>Dobra međunarodna praksa</p> <p>Prakse upravljanja okolišnim i društveno-</p>	GRAS Resursi zaposlenih	Tokom godinu dana od potpisivanja ugovora sa EBRD-om	<p>Zapisnik o imenovanju i provođenju zadataka u okviru akcije.</p> <p>Opis poslova za upravitelja okolišem, koji određuju uloge i odgovornosti i kanale izvještavanja; odgovarajućim ovlastima i budžetima za donošenje odluka.</p>	

Br.	Akcija	Okolišni i društveno-ekonomski rizici (odgovornosti/koristi)	Zahtjevi (zakonodavstvo, EBRD, dobra praksa)	Resursi, potrebna ulaganja, odgovornost	Planirani raspored radnji koje se moraju provesti do kraja godina	Ciljni i evaluacijski kriteriji za uspješno provođenje	Status
	<p>izvještava(ju) više rukovodstvo u GRAS-u i da učestvuje(/ju) u donošenju odluka na nivou odbora.</p> <p>GRAS treba da podnosi redovne izvještaje o okolišnim i društveno-ekonomskim pitanjima (AESR) Banci.</p>	Rizici specifični projektu nisu identifikovani, procenjeni i njima se ne upravlja adekvatno	ekonomskim pitanjima			<p>Opis poslova za upravitelja društveno-ekonomskim pitanjima, koji određuju uloge i odgovornosti i kanale izvještavanja; odgovarajućim ovlastima i budžetima za donošenje odluka</p> <p>Redovni izvještaji EBRD-u, u dogovorenim rokovima.</p>	
4.	Kanton Sarajevo, Ministarstvo saobraćaja i PIU da imenuju nadzornog inženjera, uključujući i upravitelje okolišnim i društveno-ekonomskim pitanjima, koji će pratiti rad izvođača i podizvođača koji se odnosi na rekonstrukciju tramvajskih šina, ispunjavanje okolišnih i društveno-	Rizici specifični projektu nisu adekvatno identifikovani i procenjeni.	PZ1: Procjena i upravljanje okolišnim i društveno-ekonomskim utjecajima i pitanjima	Kanton Sarajevo, Ministarstvo saobraćaja, PIU Eksterni konsultanti	Imenovani upravitelji okolišnim i društveno-ekonomskim pitanjima – prije početka	<p>Evidencije o imenovanju i provođenju stavki u okviru ove akcije.</p> <p>Redovni izvještaji EBRD-u u</p>	

Br.	Akcija	Okolišni i društveno-ekonomski rizici (odgovornosti/koristi)	Zahtjevi (zakonodavstvo, EBRD, dobra praksa)	Resursi, potrebna ulaganja, odgovornost	Planirani raspored radnji koje se moraju provesti do kraja godina	Ciljni i evaluacijski kriteriji za uspješno provođenje	Status
	ekonomskih zahtjeva propisanih ugovorom, provedbu korektivnih mjera i upravljanje provedbom SEP-a i ESAP-a i izvještavanje EBRD-u u dogovorenim vremenskim rokovima i učestalosti. PIU da koordinira među relevantnim stranama projekta i izvještava EBRD-u u dogovorenim vremenskim rokovima i učestalosti.		Dobra međunarodna praksa Prakse upravljanja okolišnim i društveno-ekonomskim pitanjima		faze mobilizacije	dogovorenom vremenskom roku.	
5.	Revidirati formulacije procedura i ugovora sa dobavljačima kako bi se osiguralo da su zahtjevi EBRD-a (i ovog ESAP-a) na odgovarajući način obuhvaćeni u svim budućim ugovorima u lancu nabavki, a da se ugovaračima / dobavljačima upravlja na odgovarajući način. Kanton Sarajevo, Ministarstvo saobraćaja, PIU i GRAS bi trebalo da koriste usluge odgovarajuće kvalificiranih stručnjaka za okoliš, društveno-ekonomska pitanja i zdravlje i zaštitu da pripreme specifikacije vezane	Da bi se osiguralo da se E&S razmatranja prošire kroz lanac nabavki i tokom rekonstrukcije depoa i radionica.	PZ1: Procjena i upravljanje okolišnim i društveno-ekonomskim utjecajima i pitanjima PZ2: Radna snaga i uvjeti rada	Odgovornost: GRAS i PIU Resursi zaposlenih: adekvatno kvalificirani stručnjak/stručnjaci za okoliš, društveno-ekonomska pitanja, zdravlje i bezbjednost i nabavke	Izvještaji podneseni tokom trajanja Projekta.	Revidirane procedure Revidirani modeli ugovora za dobra, radove i usluge, koji uključuju zahtjeve EBRD-a (i ovog ESAP-a).	

Br.	Akcija	Okolišni i društveno-ekonomski rizici (odgovornosti/koristi)	Zahtjevi (zakonodavstvo, EBRD, dobra praksa)	Resursi, potrebna ulaganja, odgovornost	Planirani raspored radnji koje se moraju provesti do kraja godina	Ciljni i evaluacijski kriteriji za uspješno provođenje	Status
	<p>za pitanja okoliša, društveno-ekonomskih pitanja i zdravlja i zaštite (ESHS) u suradnji sa stručnjacima za nabavu.</p> <p>Prilikom pripremanja detaljnih specifikacija za ESHS zahtjeve, stručnjaci bi trebalo da se pozivaju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ovaj ESAP ▪ Uslove za saglasnost / dozvolu ▪ Tražene standarde, uključujući PZ-ove EBRD-a ▪ Nacionalne zakonske i / ili regulatorne zahtjeve i standarde ▪ Plan za angažman nositelja interesa i postupak za upravljanje žalbama 						
PZ2	Radna snaga i uvjeti rada						
6.	Bez ograničavanja obaveza GRASa prema PZ 2, član 17, GRAS će obavijestiti EBRD o bilo kakvim planiranim kolektivnim otpuštanjima	Usklađenost sa lokalnim zakonodavstvom i	Zakon o radu	Resursi GRAS-a	Najkasnije 60 dana prije planiranog	Izrada i provedba plana zbrinjavanja viška radnika u skladu sa Zakonom	

Br.	Akcija	Okolišni i društveno-ekonomski rizici (odgovornosti/koristi)	Zahtjevi (zakonodavstvo, EBRD, dobra praksa)	Resursi, potrebna ulaganja, odgovornost	Planirani raspored radnji koje se moraju provesti do kraja godina	Ciljni i evaluacijski kriteriji za uspješno provođenje	Status
	radnika, najkasnije 60 dana od trenutka stupanja takvog programa viška radnika na snagu. U slučaju programa kolektivnog otpuštanja radnika koji uključuju najmanje 25% radne snage, ova obavijest će uključivati i plan zbrinjavanja viška radnika	osiguravanje prava radnika	PZ2: Radna snaga i uvjeti rada		kolektivnog otpuštanja	o radu i zahtjevima PZ2 u obliku i sadržaju koji su zadovoljavajući za Banku. Dokazi o provedbi takvog plana se trebaju izvijestiti EBRD-u putem Godišnjeg izvještaja o okolišnim i socijalnim pitanjima (AESR).	
7.	GRAS da redovno plaća doprinose za socijalno i zdravstveno osiguranje za svoje zaposlene.	Osigurati da radnici dobiju svoja puna zakonska prava i odgovarajuću naknadu	Zakon o radu PZ2: Radna snaga i uvjeti rada Pravilnik o radu Kolektivni ugovor	Resursi GRAS-a	Odmah	GRAS redovno plaća doprinose za socijalno i zdravstveno osiguranje za svoje zaposlene GRAS redovno izvještava EBRD kroz AESR o plaćanju doprinosa za socijalno i zdravstveno	

Br.	Akcija	Okolišni i društveno-ekonomski rizici (odgovornosti/koristi)	Zahtjevi (zakonodavstvo, EBRD, dobra praksa)	Resursi, potrebna ulaganja, odgovornost	Planirani raspored radnji koje se moraju provesti do kraja godina	Ciljni i evaluacijski kriteriji za uspješno provođenje	Status
						osiguranje za svoje zaposlene	
8.	GRAS i PIU da nadgledaju učinak izvođača radova i dobavljača u oblasti rada i ljudskih resursa (HR) u skladu sa PZ2	Osigurati da izvođači radova posluju u skladu sa lokalnim zakonodavstvom u oblasti rada i EBRD PZ2	Zakon o radu PZ1: Procjena i upravljanje okolišnim i društveno-ekonomskim utjecajima i pitanjima PZ2: Radna snaga i uvjeti rada	Resursi GRAS-a Resursi PIU-a	Tokom provođenja projekta	Izveštaji o reviziji i praćenju učinka dobavljača / izvođača radova dostavljenih EBRD-u	
9.	Procijeniti rizike povezane sa padovima u inspekcije jame i razviti odgovarajuće preventivne mjere Uključiti nalaze i aktivnosti u Plan upravljanja zdravljem i zaštitom	Padovi u inspekcije jame mogu rezultirati teškim povredama zaposlenih	PZ2: Radna snaga i uvjeti rada PZ4: Zdravlje i zaštita	Resursi zaposlenih Moguća kapitalna ulaganja, ukoliko se zahtijevaju	2019	Zapisnici o sigurnosnim inspekcijama Revidirani Plan upravljanja zdravljem i zaštitom uključuje relevantne procjene	

Br.	Akcija	Okolišni i društveno-ekonomski rizici (odgovornosti/koristi)	Zahtjevi (zakonodavstvo, EBRD, dobra praksa)	Resursi, potrebna ulaganja, odgovornost	Planirani raspored radnji koje se moraju provesti do kraja godina	Ciljni i evaluacijski kriteriji za uspješno provođenje	Status
				sigurnosne mjere		rizika i mjere zaštite (kao dio HSMS-a)	
PZ3	Efikasnost resursa, prevencija i kontrola zagađenja						
10.	GRAS da osigura obuku za sve zaposlene o primjeni dostupnih dokumenata i procedura (Plan upravljanja otpadom, Plan reagiranja u hitnim slučajevima)	Nedostatak obuke uvećava rizik da se već postojeći planovi i procedure ne implementiraju. To, zauzvrat, uvećava rizik od negativnih utjecaja na okoliš.	PZ 3: Efikasnost resursa, prevencija i kontrola zagađenja	Odgovornost: GRAS-a za komponentu Projekta koja se tiče voznog parka Resursi zaposlenih	Prije prve isplate	Zapisnici o obukama	
11.	Poboljšati stanje kolnika parkirališta u depoima Poboljšati upravljanje manjim izljevima nafte korištenjem posuda za kapanje i čišćenjem izlivanja čim nastanu.	Pukotine u asfaltu pored oluka zabilježene na depoima stvaraju potencijalne puteve za zagađenje površinskih i podzemnih voda iz naftnih proizvoda u	PZ 3: Efikasnost resursa, prevencija i kontrola zagađenja	Odgovornost GRAS-a Kapitalna investicija GRAS-a za poboljšanje kolnika	Tokom 18 mjeseci od potpisivanja ugovora sa EBRD-om	Nema vidljivih pukotina na depou	

Br.	Akcija	Okolišni i društveno-ekonomski rizici (odgovornosti/koristi)	Zahtjevi (zakonodavstvo, EBRD, dobra praksa)	Resursi, potrebna ulaganja, odgovornost	Planirani raspored radnji koje se moraju provesti do kraja godina	Ciljni i evaluacijski kriteriji za uspješno provođenje	Status
		površinskom oticanju					
12.	Izvršiti pregled sistema za odvodnju na depoima i razviti mjere za osiguranje prevencije zagađenja iz ovih izvora	Oborinske i otpadne vode iz depoa tramvaja se skupljaju u pet kolektora, a zatim ispuštaju u rijeku Miljacku bez tretmana.	PZ 3: Efikasnost resursa, prevencija i kontrola zagađenja	Odgovornost GRAS-a Kapitalna investicija GRAS-a za pregled sistema za odvodnju	Tokom 18 mjeseci od potpisivanja ugovora sa EBRD-om	Adekvatni kolektori za prikupljanje oborinskih i otpadnih voda su postavljeni	
13.	Izgraditi adekvatne skladišne prostore za opasni otpad s nepropusnom oblogom, soklom, nastrešnicom / krovom i sigurnim pristupom za sva tri depoa.	Korišteni kanistri za naftu, filteri, ulja i masni dijelovi vozila se odbacuju bez ikakve zaštite na cijelom području. Korišteno ulje se skuplja u bačvama i skladišti bez ikakve fizičke zaštite. Nije osigurano sekundarno zadržavanje, a	PZ 3: Efikasnost resursa, prevencija i kontrola zagađenja	Odgovornost GRAS-a Kapitalna investicija GRAS-a za izgradnju skladišnih prostora za opasni otpad	Tokom 12 mjeseci od potpisivanja ugovora sa EBRD-om	Adekvatni skladišni prostor za opasni otpad izgrađen	

Br.	Akcija	Okolišni i društveno-ekonomski rizici (odgovornosti/koristi)	Zahtjevi (zakonodavstvo, EBRD, dobra praksa)	Resursi, potrebna ulaganja, odgovornost	Planirani raspored radnji koje se moraju provesti do kraja godina	Ciljni i evaluacijski kriteriji za uspješno provođenje	Status
		površina nije ograđena ili pokrivena					
14.	Jasno označiti sve kontejnere i kante za otpad u svim objektima GRAS-a.	Nejasno označeni kontejneri i kante za otpad mogu dovesti do miješanja opasnog i neopasnog otpada	PZ 3: Efikasnost resursa, prevencija i kontrola zagađenja	GRAS Resursi zaposlenih	Tokom 12 mjeseci od potpisivanja ugovora sa EBRD-om	Svi kontejneri i kante za otpad su jasno označeni u svim objektima GRAS-a	
PZ4	Zdravlje i zaštita						
15.	Razviti i provesti Sistem upravljanja zdravljem i zaštitom usklađen sa zahtjevima ISO45001 Sistem upravljanja zdravljem i zaštitom treba da pokriva rizike povezane sa aktivnostima preduzetim od strane kompanije kao i rizike za zajednicu Uključiti zakonodavstvo u oblasti zdravlja i zaštite i registar usklađenosti koji pokriva sve aktivnosti kompanije. Pored zakona BiH, on treba da uključi	Fokusirajući se na nastavljane sa postojećim praksama, nema prostora za poboljšanje performansi u oblasti zdravlja i zaštite na proaktivan način Kompanija ne posluje u skladu sa	PZ 4: Zdravlje i zaštita	Resursi GRAS-a Troškovi ispita i licenciranja	Tokom godinu dana od potpisivanja ugovora sa EBRD-om	Uspostavljene relevantne politike i procedure, obavljene procjene rizika Upravitelj zdravljem i zaštitom je dobio/la potrebnu licencu	

Br.	Akcija	Okolišni i društveno-ekonomski rizici (odgovornosti/koristi)	Zahtjevi (zakonodavstvo, EBRD, dobra praksa)	Resursi, potrebna ulaganja, odgovornost	Planirani raspored radnji koje se moraju provesti do kraja godina	Ciljni i evaluacijski kriteriji za uspješno provođenje	Status
	<p>važeće zakonodavstvo EU i relevantne elemente EBRD-ovih PZ-ova</p> <p>Upravitelj zdravljem i zaštitom treba da primi neophodno obrazovanje / obuku i odgovarajuće licence za upravljanje pitanjima zdravlja i zaštite, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.</p>	<p>zahtjevima nacionalnog zakonodavstva</p>					
16.	<p>Kanton Sarajevo, Ministarstvo Saobraćaja i PIU da imenuju nadzornog inženjera, uključujući upravitelja (ili tim) za pitanja zdravlja i zaštite koji će pratiti rad izvođača i podizvođača koji se odnosi na komponentu projekta rekonstrukcije tramvajskih šina, ispunjavanje H&S aspekata njihovih ugovornih zahtjeva, poduzimanju korektivne mjera i upravljanju provedbom Plana upravljanja H&S SEP-a i ESAP-a i izvještavanja EBRD-u u dogovorenim vremenskim rokovima i učestalosti.</p> <p>PIU da koordinira među relevantnim stranama projekta i izvještava EBRD-u</p>	<p>H&S rizik projekta nije identifikovan i procijenjen na adekvatan način.</p>	<p>PZ 4 Zdravlje i zaštita</p>	<p>Eksterni konsultant</p>	<p>Prije početka građevinskih radova.</p>	<p>Imenovani Nadzorni inženjer i H&S upravitelj (tim)</p> <p>Redovno izvještavanje EBRD-u.</p>	

Br.	Akcija	Okolišni i društveno-ekonomski rizici (odgovornosti/koristi)	Zahtjevi (zakonodavstvo, EBRD, dobra praksa)	Resursi, potrebna ulaganja, odgovornost	Planirani raspored radnji koje se moraju provesti do kraja godina	Ciljni i evaluacijski kriteriji za uspješno provođenje	Status
	dogovorenim vremenskim rokovima u učestalosti.						
17.	Razviti i provesti formalni sistem upravljanja sigurnošću saobraćaja i cesta koji je usklađen sa ISO 39001.	Tim (H&S upravitelj, HR, upravitelj voznog parka) treba da razvije sistem upravljanja da procijeni rizike, odredi prioritete intervencija i postavi standarde, ciljeve (tj. smanjenje stope nezgoda, zahtjeve obuke, nove procedure). Ovo će uključivati redovno praćenje i pregled politike.	PZ 4: Zdravlje i zaštita	Eksterni konsultanti	Tokom godinu dana od potpisivanja ugovora sa EBRD-om	Usvojen i proveden sistem upravljanja sigurnošću saobraćaja i cesta, zasnovan na odgovarajućim zahtjevima ISO39001.	
18.	Izraditi Plan upravljanja saobraćajem za unutrašnje kretanje vozila i pješaka unutar operativnog područja GRAS-a, uključujući, ali ne ograničavajući se na	Rizik od izbjeglikih povreda pješaka jer nema određenih traka / trotoara za pješake ni u	PZ 4: Zdravlje i zaštita	Resursi zaposlenih Moguće kapitalno	Tokom 6 mjeseci od potpisivanja ugovora sa EBRD-om	Usvojen Plan upravljanja saobraćajem	

Br.	Akcija	Okolišni i društveno-ekonomski rizici (odgovornosti/koristi)	Zahtjevi (zakonodavstvo, EBRD, dobra praksa)	Resursi, potrebna ulaganja, odgovornost	Planirani raspored radnji koje se moraju provesti do kraja godina	Ciljni i evaluacijski kriteriji za uspješno provođenje	Status
	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljanje sigurnih puteva za vozila; odvajanje vozila i pješaka (zaposleni, izvođači, posjetioci, itd.) • Signalizaciju koja uključuje ograničenja visine, težine, širine i nagibe • Identifikaciju opasnosti i barijera, npr. nadzemni kablovi, rezervoari za gorivo, nezaštićeni rubovi itd. 	depoima ni u radionici.		ulaganje ukoliko su sigurnosne mjere potrebne.			
19.	Kanton Sarajevo, Ministarstvo Saobraćaja i PIU da osiguraju da izvođač izradi Plan upravljanja saobraćajem za upravljanje saobraćajem za vrijeme rekonstrukcije tramvajske pruge u skladu s PZ 4 i F-ESMP- om.	Rizici i utjecaji koji se odnose na sigurnost zajednice i saobraćaja nisu adekvatno identifikovani, procenjeni i njima se ne upravlja adekvatno.	Bezbednost zajednice i Saobraćaja PZ4 Zdravlje i zaštita	Odgovornost izvođača da izradi planove za fazu izgradnje. Kanton Sarajevo, Ministarstvo prometa i PIU / Nadzorni inženjer nadležni za pregled, odobrenje i praćenje provedbe	Priprema relevantnih planova upravljanja - prije početka građevinskih radova	Pripremljeni i odobreni planovi upravljanja saobraćajem.	

Br.	Akcija	Okolišni i društveno-ekonomski rizici (odgovornosti/koristi)	Zahtjevi (zakonodavstvo, EBRD, dobra praksa)	Resursi, potrebna ulaganja, odgovornost	Planirani raspored radnji koje se moraju provesti do kraja godina	Ciljni i evaluacijski kriteriji za uspješno provođenje	Status
20.	Procijeniti potencijalne okolišne, zdravstvene i sigurnosne rizike i utjecaje, te razviti plan upravljanja azbestom kako bi se zamijenile ploče azbestnog cementa na krovu depoa. Uklanjanje azbesta treba da preduzme kompanija licencirana za uklanjanje takvog materijala.	Postoji opasnost po okoliš, radnike kompanije i javnost, jer je krov propao i oštećen	PZ 4: Zdravlje i zaštita	Resursi zaposlenih Mogući troškovi konsultantskih usluga i kapitalna investicija GRAS-a	Tokom 24 mjeseca od potpisivanja ugovora sa EBRD-om	Procijenjeni utjecaji azbestnog krova na okoliš Procenjeni troškovi zamjene Usvojen Plan zamjene Ugovorena Licencirana kompanija	
21.	Razviti interni Plan pripravnosti i reakcije na vanredno stanje, kojim bi trebalo procijeniti potencijalne rizike u vezi sa zdravljem i zaštitom, definirati uloge i odgovornosti, definirati program obuke i matrice izvještavanja. Plan pripravnosti i reakcije na vanredno stanje treba da se redovno revidira i ažurira od strane lica odgovornih za upravljanje zdravljem i zaštitom.	Nedostatak Plana pripravnosti i reakcije na vanredno stanje uvećava ukupni H&S rizik	PZ 4: Zdravlje i zaštita	GRAS Resursi zaposlenih	Tokom 12 mjeseci od potpisivanja ugovora sa EBRD-om	Usvojen GRAS-ov Plan pripravnosti i reakcije na vanredno stanje	

Br.	Akcija	Okolišni i društveno-ekonomski rizici (odgovornosti/koristi)	Zahtjevi (zakonodavstvo, EBRD, dobra praksa)	Resursi, potrebna ulaganja, odgovornost	Planirani raspored radnji koje se moraju provesti do kraja godina	Ciljni i evaluacijski kriteriji za uspješno provođenje	Status
PZ10	Objelodanjivanje informacija i angažman nositelja interesa						
22.	GRAS je dužan da provede (i redovno ažurira) Plan za angažman nositelja interesa, uključujući postupak za upravljanje žalbama	Osigurati da su ljudi informisani i smisleno konsultovani o okolišnim i društveno-ekonomskim pitanjima vezanim za projekat Osigurati da se pritužbe rješavaju pravovremeno i na transparentan način	PZ10: Objelodanjivanje informacija i angažman nositelja interesa	Resursi GRAS-a	Tokom faze izgradnje i operativne faze	Nositelji interesa su informisani i konsultovani o projektu Registar žalbi i Izvještaj o upravljanju žalbama se podnose EBRD-u, kao dio AESR-a	

European Bank
for Reconstruction and Development

CeS TRA

ARUP

Mobility
Consultants